

Анатолий Днепров

Перпетуум–мобиле

Изобретателят се озърна към вратата, от която безшумно излезе побелияла жена. После погледна учения и остави на пакета торбата¹. На лицето му беше застинала виновна усмивка. Ръцете му леко трепереха и той дълго не можеше да развърже възела.

– Ще ви поизцапам...

– Нищо – каза ученият и любезно се усмихна.

– Ето...

Изобретателят сложи върху широката писалищна маса простичко съоръжение. Зачервеното му лице се изпоти.

– Ето какво представлява – поясни той.

– Я да видим как работи. – В гласа на учения прозвуча подигравателна нотка.

– Работи без прекъсване.

Полирана дъска от ебонит. Две стойки от неръждаема стомана. Два бронзови лагера. В тях на стоманена ос – фин стъклен диск.

– А къде е двигателят? – запита ученият и погледна изобретателя право в очите, този път недоверчиво и дори подозрително.

– Ето...

Неоформен яркозелен минерал, голям колкото юмрук. За него в ебонитовата дъска под стъкления диск беше направена вдлъбнатина. Изобретателят дълго се мъчи да постави камъка така, че да не пада. Когато минералът се закрепил на мястото си, стъкленият диск трепна и започна да се върти, отначало бавно, а после все по-бързо. От леката въздушна струя по гладката писалищна маса се раздвижи тънката хартия.

– Мда... И все пак къде е двигателят или моторът, или каквото и да е друго там...

Въртенето на диска се усилваше. Чуваше се как тъничко зазвънтяха лагерите.

– Цялата работа е в камъка. Не е нужен никакъв мотор...

– Изглежда, вашият камък е полупроводников фотоелемент? – запита наслуки ученият.

– Едва ли... Взел съм го случайно по време на една експедиция в Памир.

Ученият повдигна леко черната ебонитова дъска и погледна под нея. После я почука с пръст, като искаше да се увери, че вътре в нея има нещо.

– Цялата работа е в камъка. Случайно открих това... – започна

1. Така е в книгата. Бел.Mandor.

изобретателят.

Лицето на учения стана строго и той отново седна в креслото.

– Не се опитвайте да ме заблуждавате. Не съм малко момче.

– Ама нали виждате...

– Да, виждам. И съм убеден, че това е глупост. Направили сте чудесна играчка. Похвалям ви за нея. Но нямам време да си блъскам ума къде сте скрили двигателя.

– Главното е в камъка... – плахо възрази изобретателят.

Ученият се наведе рязко над минерала. Въздушната струя от въртящия се диск си играеше с един кичур от побелелите му коси.

– Хитрец! Та това е дискът на Фарадей – радостно извика той.

– Не. Дискът е стъклен и тук няма източник на електрически ток, няма магнити...

Ученият се облегна в креслото.

– Слушайте, този човек – той се обърна към стената и посочи бронзовия бюст в нишата, – още този човек преди две столетия е подписал указ, според който се забранява разглеждането на всякакви проекти на вечни двигатели, защото е безсмислено. Ясно ли ви е?

– Да Но това е нещо съвсем друго. Струва ми се, че камъкът е нещо като корабно платно. Той поглъща и направлява вечното движение на материята във Вселената...

Ученият свъси вежди:

– Образно, но безсмислено.

– Нали не възразявате против вечното движение на материята?...

– Това е философия, а тук имаме машина.

– Всяка машина подбира от хаоса на движението само регулираното...

– За тази цел е необходима енергия. Разбирате ли, енергия!

– Около нас енергия колкото щеш!

– Добре, обяснете тогава физическия принцип на действие... ъ... на двигателя.

– Не знам. Засега не знам.

Ученият се намръщи.

– Вие би трябвало да се заемете с физиката и да изучите първото и второ начало на термодинамиката – каза ядосано той.

– Знам тези неща. Завършил съм... – Изобретателят затършува трескаво в страничния джоб на самото си.

– Няма нужда. Вярвам ви.

Около минута и двамата мълчаха, а тишината бе нарушавана само

от слабото пеење на двигателя.

– Значи не вярвате в... в тази машина?

– Не, не вярвам – твърдо отговори ученият и натисна звънеца.

В кабинета влезе побелялата секретарка и сложи пред учения някакви книжа...

На изобретателя не му оставаше нищо друго, освен да си иде...

Той показа изобретението си и в заводското конструкторско бюро и там се заинтересуваха откъде е намерил такива мънички лагери и как е успял да пробие дупка в стъкления диск. След това говори в някакъв клуб, където салонът ечеше от гълчави в очакване да започне самодейността. Той се ядосваше, че не бе залепил върху диска парченца хартия, за да може въртенето да се вижда отдалеч.

Посетителите на големия южен пазар зяпаха с интерес въртенето на крехкия стъклен диск, а вечер го демонстрираха в цирка...

На междуселски път, притиснат от двете страни от грамадни блокове узряла ръж, машината се показваше пред шофьори. Тя бе сложена направо на земята и стъкленият диск се въртеше ту по-бързо, ту по-бавно, сякаш зависеше от прииждането и отдръпването на непозната сила. Шофьорите си свиваха цигари и пушеха мълчаливо, от време на време си шепнеха нещо. Някой помоли изобретателя да му продаде тайнствения камък.

Машината беше демонстрирана и край селски кладенец и сега жени с празни ведра наблюдаваха неуморното ѝ движение, малките момченца гледаха да допрат пръст до пеещия кръг...

За последен път видяха изобретателя в късна есен на брега на голяма сива река. Ниски рошави облаци почти се допираха до отвора на стар железопътен мост, по който току-що бе преминал товарен влак. Вятърът се щураше неспокойно в тръстиката, а дискът, нежен, чувствителен и неуморим, продължаваше да пее тихичко тайнствената си песен.

Кой е той, този изобретател? Фокусник? Измамник? Мошеник? Или човечеството бе загубило нещо ново и неоченимо?

Впрочем, както винаги, не за дълго...

КРАЙ

© 1963 Анатолий Днепров
© 1985 Донка Станкова, превод от руски

Анатолий Днепров
Перпетуум мобиле, 1963

Сканиране, разпознаване и редакция: Светослав Иванов, 2007
Редакция: Mandor, 2009 (#)

Издание:

Анатолий Днепров. Глиненият бог
Книгоиздателство „Георги Бакалов“, Варна, 1985

Съставител: Д-р Димитър Пеев
Рисунка на корицата: Текла Алексиева
Редактор: Ася Къдрева
Художествен редактор: Иван Кенаров
Технически редактор: Пламен Антонов
Коректор: Ани Иванова

Пророки. М., „Знание“, 1971
Пурпурная мумия, изд. „Детская литература“, М., 1965
Глиняный бог, изд. „Детская литература“, М., 1969

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3142>]